

PAST-TIMES

Principles for Conducting an Oral History Interview

Moduł 3, Rozdział 4: Pozyskiwanie i uwierzytelnianie źródeł historycznych

Czym są źródła historyczne?

Louis Gottschalk, Understanding History (1950)

“

Większość spraw ludzkich ma miejsce bez pozostawiania śladów lub zapisów jakiegokolwiek rodzaju. Przeszłość, która się wydarzyła, zginęła tylko z przypadkowymi śladami. Zacznijmy od tego, że choć absolutna większość pism historycznych jest zdumiewająca, to tylko niewielka część tego, co wydarzyło się w przeszłości, była kiedykolwiek obserwowana... i tylko część tego, co zostało zapamiętane przez obserwatorów, tylko część tego, co zostało zapamiętane, została zarejestrowana; zachowała się tylko część tego, co zostało zapisane; historycy zwrócili uwagę tylko na część tego, co przetrwało; tylko część tego, na co zwróciło ich uwagę, jest wiarygodna; tylko część tego, co jest wiarygodne, i tylko część tego, co zostało uchwycone, może być wyjaśniona lub opowiedziana przez historyka”

Czym są źródła historyczne?

Kilka definicji:

- ▣ " Źródłem są artefakty pozostawione przez przeszłość. Istnieją albo jako relikwie, co możemy nazwać "pozostałościami", albo jako świadectwa świadków przeszłości".

Howell, M & Preveinier, W., From Reliable Sources: an introduction to Historical Methods

- ▣ "Źródła historyczne rejestrują więc faktyczne słowa kogoś, kto uczestniczył lub był świadkiem opisywanych wydarzeń, lub kogoś, kto otrzymał informacje od uczestników".

Benjamin, J., Student's Guide to History

Czym są źródła historyczne?

- “Podstawowym źródłem są zeznania z pierwszej ręki lub bezpośrednio dowody dotyczące badanego tematu. Charakteru i wartości źródła nie można ustalić bez odniesienia do tematu i pytań, na które ma odpowiedzieć. Ten sam dokument lub inny materiał dowodowy może być źródłem historycznym w jednym dochodzeniu i wtórnym w innym. Poszukiwanie źródeł historycznych nie obejmuje zatem nie wyklucza żadnej kategorii zapisów lub dokumentów.”

Craver, K., Using Internet Primary Sources to Teach Critical Thinking Skills In History

Źródła historyczne a źródła wtórne

- Źródła historyczne to pierwsze, bezpośrednie relacje na dany temat od osób, które miały z nim bezpośredni związek.
- Źródła historyczne obejmują:
 - Teksty ustaw i innych oryginalnych dokumentów.
 - Raporty z gazet od reporterów, którzy byli świadkami wydarzenia lub którzy cytowali ludzi, którzy to zrobili.
 - Przemówienia, pamiętniki, listy i wywiady - co powiedzieli lub napisali ludzie, których to dotyczy.
 - Oryginalne badania.
 - Zbiory danych, dane z badań, takie jak spis powszechny lub statystyki ekonomiczne.
 - Zdjęcia, wideo lub audio, które rejestrują wydarzenie.

Source: UMASS Boston, Healy Library

Źródła historyczne a źródła wtórne

- Źródła wtórne są jednym posunięciem od źródeł historycznych, chociaż często cytują lub w inny sposób wykorzystują źródła historyczne. Mogą one obejmować ten sam temat, ale dodają warstwę interpretacji i analizy.
- Źródła wtórne może zawierać:
 - Większość książek na dany temat.
 - Analizy lub interpretacje danych.
 - Artykuły naukowe lub inne artykuły na dany temat, zwłaszcza autorstwa osób, które nie są bezpośrednio zaangażowane.
 - Filmy dokumentalne (choć często zawierają zdjęcia lub części wideo, które mogą być uważane za źródła historyczne).

Source: UMASS Boston, Healy Library

Źródła historyczne a źródła wtórne

▣ Przykłady źródeł historycznych i wtórnych

Źródła historyczne:	Źródła wtórne:
<ol style="list-style-type: none">1. Dzieła sztuki2. Dzienniki3. Wywiady4. Listy5. Występy6. Poezja7. Traktaty8. Artefakty9. Zdjęcia10. Materiały wideo	<ol style="list-style-type: none">1. Artykuł analizujący dzieło sztuki2. Książka na dany temat3. Biografia4. Rozprawa5. Omówienie przedstawienia6. Rozmowy o szczególnym gatunku poezji7. Esej o traktacie8. Analiza artefaktu9. Prace badawcze10. Inscenizacja

Source: UMASS Boston, Healy Library

Źródła historyczne: pisane

- ▣ Książki
- ▣ Dzienniki
- ▣ Listy
- ▣ Adnotacje
- ▣ Rejestry publiczne
- ▣ Dane ze spisu powszechnego
- ▣ Sprawozdania świadków
- ▣ Pisma święte
- ▣ Pisma
- ▣ Gazety
- ▣ Dzienniki
- ▣ Kroniki
- ▣ Dokumenty rządowe
- ▣ Dokumenty osobiste lub urzędowe
- ▣ Genealogie
- ▣ Rękopisy
- ▣ Prawa
- ▣ Przewodniki
- ▣ Literatura epokowa i poezja

*From Using Internet Primary Sources to Teach Critical Thinking Skills
in History Craver, Kathleen, D 16.2 .C79 1999, p.18*

Źródła historyczne: wizualne

- ▣ Rzeźby
- ▣ Zdjęcia
- ▣ Portrety
- ▣ Mapy
- ▣ Monety
- ▣ Taśmy wideo
- ▣ Filmy
- ▣ Plakaty
- ▣ Grawerunki
- ▣ Drzeworyty
- ▣ Architektura
- ▣ Ryciny
- ▣ Relikty
- ▣ Obrazy historyczne
- ▣ Artefakty
- ▣ Plakaty
- ▣ Propaganda
- ▣ Grawerunki

*From Using Internet Primary Sources to Teach Critical Thinking Skills
in History Craver, Kathleen, D 16.2 .C79 1999, p.18*

Źródła wtórne: mówione

- Przemowy
- Anegdoty
- Historie przekazywane ustnie
- Muzyka
- Wywiady (nierejestrowane)
- Ballady
- Rozmowy telefoniczne
- Nagrania (taśma & nagrania)

*From Using Internet Primary Sources to Teach Critical Thinking Skills
in History Craver, Kathleen, D 16.2 .C79 1999, p.18*

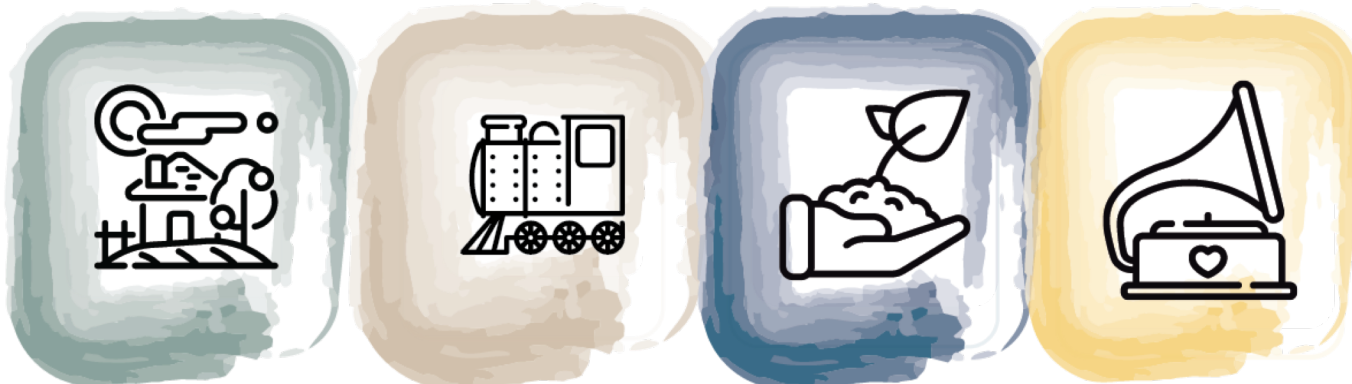
Over to you!

**Where can you go to find Primary
Sources to support your research?**

Pozyskiwanie źródeł historycznych

- Biblioteki
- Muzea
- Bazy danych bibliotek
- Raporty ze spisu powszechnego i baza danych
- Archiwa prasowe
- Dzienniki
- Dokumenty rządowe
- Archiwa online
- Katalogowane bazy danych

PAST-TIMES

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.